

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 54. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890599297424/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Vellevnets Kilde, og de Tønder Guld, han havde arvet efter sin Fader, vare udtappede til Børnenes (Oehl Eventyr I 1 ff). Sm. isvrigt *Fyrstiet* (I 26.9-20). - **23 artig Volte**] anseeligt, voldsomt krumspring.

155.5-8 Se n.t. I 26.2-5. - **14 Tyrkøguden**] Allah. - **38-40** Et første udtryk for den udvikling i hensigten med eventyrene, som A formulerede direkte i brev til Ingemann 20.11.1843: »Nu fortæller jeg af mit eget Bryst, griber en Idee for den Ældre - og fortæller saa for de Smaa, medens jeg husker paa, at Fader og Moder tidt lytte til, og dem maa man give Lidt for Tanken!« (BfA II 94 f; jvf. også MLE I 290).

156.20 den nedrige Mængde] de fattige. - **25 Første**] øverste, vigtigste. - **32 den**] kurven. - **friskindtet**] frisindet. - **38-157.14** En parodi på den realisme som bl.a. fru Gyllenboorg repræsenterede med sine Hverdagshistorier, jvf. brev til Henriette Hanck 3.8.1838: »jeg ynder aldeles ikke »Hverdagshistorier«, hvori ingen stor Livsbrydning finder Sted, jeg forlanger en romantisk Duft, som ingen af disse ret give mig« (BHH 263). Se også O.T. 133, Elisabeth Hude i A-iana 2 rk.VI 342 ff samt Brix 122 ff, der ser det som en parodi på tonen og livet i den heibergske kreds.

157.16 Petersille] persille. - **16 Sandhullet**] rum til opbevaring af gulvsand. - **17 bekrænder jeg ... imorgen**] sml. BuB, Trettende Aften, hvor en anmelder vil rose en lyriker, der har skrevet smukt om hans egen »Phantasier og det huuslige Liv« (16). - **19 Ildklemmen**] ildtang til at tage noget ud af ilden med eller rage op i ilden med. - **26 uden**] medmindre. - **38 patriotisk**] et nøgleord i tidens officielle debat og i en del litteraturkritik.

158.4 paa den rette Ende] i orden. - **5 hele Codillen**] det altsammen; *Codillen*: egl. spilleudtryk, nemlig i l'horabre, at en spiller får dobbeltbet, fordi han gør færre stik end modspillerne. - **15-17 Nu kan da ... brændt ud**] iflg. Brix 152 en ironisk betydning til Carl Bernhards succes med Lykkens Yndling (1837), der netop har heltens død på hans livs højdepunkt til pointe, en tematik A isvrigt senere seriøst tog op i *Lisjomfruen* (IV 159 f) og *Lykke-Peer*.

Storkene

Storkene tryktes første gang i EB 5-39, der udkom 19.10.1839.

Hvornår og hvordan A er blevet inspireret til eventyret vides ikke, men hans yndlingsfugl storken var meget populær i tidens digtning, jvf. fx Ingemanns *Storken* sidder paa Bondens Tag (1837) og Blichers storkedigt i *Trækfuglene* (1838). Isvrigt skriver A selv i *Bemærkningerne*,

at »Storkene grunder sig paa Folketroen og de Børnevers, der knytte sig til Storkene« (3). Selv havde A tidligere beskæftiget sig ret indgående med storken og folketroen omkring den i indledningen til KES og i Fjortende Aften i den samtidige BuB, der udkom ved juletid 1839.

160.2 *det sidste Hus*] sml. KES, hvor storkeparrets rede »stod høit paa et Pakhuus i en Udkant af Byen Svendborg« (3). – **15** *Vers om Storkene*] sml. også KristBRL 79 og Folk og Fauna 41ff. – **17** *Stie*] stang, stage; hentydning til storkens lange tynde ben. – **18** *dit Eie*] din rede. – **22** *stages*] spiddes, stikkes ihjel.

161.18 *ksax, koax*] se n.t. I 53.19. – **20-24** *Saa samles ... Nøb*] iflg. folketroen samledes storkene til det såkaldte storketing, hvor de holdt rettergang bl.a. i forb. med sager om utroskab, inden de ved sommerens slutning trak sydpå, jvf. Folk og Fauna 27f og KES 5, 282. – **33** *en Fioal*] Nilen.

162.11-16 *Storkefaderen ... Sumpen*] sml. KES: »Det er ellers en heel Comedie at see, naar de møde Ungerne [...] De Gamle gjøre sære Kunster ved Madningen. Ligeop i Reden staae de, lægge den lange Hals tilbage over Ryggen og Næbbet henad Halen, ligesom naar en Gjøgler bøier sig bagover, for at tage en Sølvskilling op af Gulvet. Først trække de Halsen til sig, saa skyde de den tilbage og gulpe smaa Frøer og Snogeunger op, som de Smaa da blive trakterede med« (4). – **17-25** *Hør nu ... i Løse*] sml. KES: »det lystigste er dog at see dem lære Ungerne at flyve. Maneuvren skeer henad Tagryggen. Der gaar de Smaa, som en Liniedanser paa en Snor, balancere med Vingerne og begynde med smaa Hop, da de ere tunge i Livet« (4). – **19-20** *ferdig ved*] nær ved.

163.39-164.1 *Udmerket Godt med Frø og Slange*] ordspil på karakteren ug med kryds og slange.

164.5 *den Dam ... Foreldrene*] sml. KES, hvor faderen fortæller, »at de smaa Børn hentes fra Møledammen« (5). – **22** *Peter*] alm. betegnelse for storken i ældre tid.